

ΜΑΓΝΗΣΙΑ

Tα μοναστήρια έχουν έναν εντελώς ιδιαίτερο λόγο στη σύγχρονη ιστορία. Άλλα και ιδιαίτερη θέση στο ελληνικό πολιτιστικό περιβάλλον, αλλά και στο ελληνικό τοπίο» τόνισε μεταξύ άλλων, ο υπουργός Πολιτισμού, **Αντ. Σαμαράς**, μιλώντας στην εκδήλωση παρουσίασης της έκδοσης του Τεχνικού Επιμελητηρίου (ΤΕΕ) - Τμήματος Μαγνησίας για τα μοναστήρια των Βορείων Σποράδων.

«Στην Ιστορία, από το Κούγκι έως το Αρκάδι τα μοναστήρια υπήρχαν προμαχώνες ελευθερίας κι έτσι κατατάχθηκαν στο κοινωνικό υποσυνείδητο του Έλληνα. Ως προμαχώνες ελευθερίας. Από ιεροί κώροι αναχώρησης από την τύρβη των εγκοσμίων, έγιναν προπύργια επιστροφής στην ουσία της ανθρώπινης υπόστασης, στην ιδέα δηλαδή της ελευθερίας, στην προσδοκία τής λύτρωσης και στην ελπίδα της απελευθέρωσης» ανέφερε ο Αντ. Σαμαράς και πρόσθεσε: «Στο ελληνικό πολιτιστικό περιβάλλον τα μοναστήρια διέσωσαν τη γλώσσα, τη γραφή, τα αρχαία μας κείμενα, τη λαϊκή χειροτεχνική παράδοση, εκκλησιαστική και μη, ενώ αναδείκνυαν συνεχώς το υποκείμενο του πολιτισμού: τεχνίτες, εγγράμματους και διανοούμενους. Υπήρχαν και παραμένουν διάσπαρτες νησίδες γνώσης και αυτεπίγνωσης. Διάσπαρτες πηγές πίστης και αυτοπεποίθησης. Και στο ελληνικό τοπίο οι μονές δημιουργήθηκαν πολύ συχνά σε περιοχές σπάνιου φυσικού κάλλους, πολύ κοντά σε αρχαίους ναούς, που είχαν επιλεγεί από τους αρχαίους μας προγόνους, ακριβώς γι' αυτό το λόγο. Και διέσωσαν έτσι το τοπίο, του οποίου έγιναν πια αναπόσπαστο τμήμα.

Ο υπουργός Πολιτισμού παραβρέθηκε στην παρουσίαση

Τα μοναστήρια των Βορείων

Η Μαγνησία διαθέτει, πράγματι, μοναδικό πλούτο μοναστηριών. Σε ολόκληρη την έκτασή της, Και τα μοναστήρια της Μαγνησίας προσφέρουν μια ευκαιρία συμπυκνωμένης αφήγησης για το ρόλο των μονών στον ελληνικό κόσμο. Αυτό ισχύει ακόμη περισσότερο για τα μοναστήρια της νησιωτικής Μαγνησίας. Πιο σφιχταγκαλιασμένα είναι αυτά με τους ανθρώπους, για να τους προστατέψουν και από τα στοιχεία της

φύσης και από τους πειρατές. Και πιο δεμένα με τη φύση και με το θείο, καθώς χώνονταν απευθείας στον ουρανό, πάνω σ' αυτό το πανύψωμα ή κρέμονταν πάνω από την ανήσυχη θαλασσογραμμή».

Και ο υπουργός Πολιτισμού κατέληξε: «Η παρουσίαση αυτή των μοναστηριών των Β. Σποράδων αποκαλύπτει μια κρυμμένη διάσταση του ελληνικού τοπίου, ιστορικού και φυσικού. Την αποκαλύπτει στα μάτια μας,

Επιμέλεια: ΒΑΣΩ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΟΥ

Σποράδων

την ξεδιπλώνει, όμως, κυρίως στις συνειδήσεις μας και στις ψυχές μας. Ίσως ήταν μοιραίο αυτή η αποκάλυψη της μοναστηριακής Ελλάδας να ξεκινήσει από τη Μαγνησία και να κορυφωθεί στις Β. Σποράδες. Ίσως είναι και αναπόφευκτο -το εύχομαι- να ακολουθήσουν το λαμπρό παράδειγμα και άλλες περιοχές της χώρας μας».

Ο κ. Σαμαράς έδωσε συγχαρητήρια στα μέλη της Ομάδας Εργασίας του ΤΕΕ και στον πρό-

εδρο του Τμήματος για το έργο τους και ευχήθηκε να βρεθούν μιμητές.

Ο κ. Ιωαννίδης

Ο υφυπουργός Πολιτισμού, αρμόδιος για θέματα Αθλητισμού, **Ι. Ιωαννίδης**, στο χαιρετισμό του ανέφερε: «Οφείλω πολλά στα μοναστήρια και από μικρό παιδί γνώρισα τα νησιά. Ερχόμασταν 14 χρόνια συνεχώς στα νησιά. Και γύρισα όλες τις Σποράδες. Από παιδάκι ήμουνα μονίμως στις Σποράδες. Ό,τι έχει σχέση με τις ρίζες, με τον πολιτισμό μας έχουμε υποχρέωση να τα αναδεικνύουμε. Και, είτε πιστεύουμε είτε όχι, θέλουμε, δεν θέλουμε, τα μοναστήρια έπαιξαν πρωταρχικό ρόλο στην ιστορία μας. Οι άνθρωποι που υπήρχαν εκεί μέσα ζουν τελείως διαφορετικά απ' ό,τι ζούμε εμείς». Και ο υφυπουργός Αθλητισμού κατέληξε: «Άν δεν σεβόμαστε τους νεκρούς, δεν θα υπηρετήσουμε τους ζωντανούς».

Ο πρόεδρος του ΤΕΕ

Ο πρόεδρος του ΤΕΕ - Τμήματος Μαγνησίας, **Σ. Αναγνώστου**, ανέφερε μεταξύ άλλων στο χαιρετισμό του ότι «τα μνημεία αυτά εκτός από το ιστορικό τους ενδιαφέρον παρουσίαζουν και αρχιτεκτονικό. Η καταγραφή τους είναι μέρος της προσπάθειας να διασωθούν από τη φθορά του χρόνου και τη λήθη τής εγκατάλειψης ίσως και την "εγκληματική στοργή" θα έλεγα, των ανθρώπων.

Έτσι, εντοπίζονται οι άστοχες επιμεβάσεις, κατατίθενται συμπεράσματα και προτάσεις για αναγκαίες αποκαταστάσεις, αξιολογούνται, με στόχο, όσον αφορά τα πλέον σημαντικά από αυτά, να χρηματοδοτηθεί η αποκατάστασή τους.

Τα μοναστήρια αποτελούν αξιόλογη πολιτιστική κληρονομιά και είναι χρέος όλων, κρατού-

ντων, φορέων αλλά και απλών ανθρώπων, καθώς σε όλους ανεξαιρέτως αναλογεί μερίδιο ευθύνης, η προσπάθεια διατήρησης και προβολής των. Απαιτούνται επισκευές και συντηρήσεις των κτισμάτων, αλλά και τρόποι επιβίωσής τους στο μέλλον, ενταγμένα πιθανόν στον θρησκευτικό τουρισμό, που σήμερα αναπύσσεται ραγδαία.

Ο τουρισμός, όμως, αυτός θα πρέπει:

- να διαφυλάσσει και να αναδεικνύει την ιστορικότητα των κτισμάτων,
- να προστατεύει την ιερότητα του χώρου,
- να προβάλλει τη φιλοξενία και την προσφορά,
- να συμβάλλει ως κίνητρο στην επισκεψιμότητα της ευρύτερης περιοχής και στην τόνω-

ση της τοπικής οικονομίας,

- να εκφράζει τις αρχές του εναλλακτικού τουρισμού, διαμορφώνοντας οικολογική συνείδηση και διαδίδοντας την αγάπη στο περιβάλλον».

Ο πρόεδρος του τοπικού Τμήματος ΤΕΕ ζήτησε τη βοήθεια του υπουργού Πολιτισμού, στην «προσπάθεια, που έχουμε ξεκινήσει, μαζί με τη Μητρόπολη Δημητριάδος, και αφορά τη δημιουργία Βυζαντινού Μουσείου στο Πήλιο».

Σε πρώτη φάση, ζητούμε τη χρηματοδότηση μιας ομάδας η οποία, σε συνεργασία με την Εφορεία Βυζαντινών Μνημείων, θα καταγράψει και θα τεκμηριώσει όλα τα ιερά κειμήλια ώστε να μην είναι δυνατή η πώλησή τους σε περίπτωση κλοπών».

Η Ομάδα Εργασίας

Η Ομάδα Εργασίας του ΤΕΕ, που ασχολήθηκε με την καταγραφή και παρουσίαση των μοναστηριών των Β. Σποράδων, στην έκδοση που έγινε, αποτελείται από τους: **Μάγδα Γάκη**, αρχιτέκτονα μηχανικό, συντονίστρια της ομάδας, **Αλέξανδρο Περιβόλαρη**, αρχιτέκτονα μηχανικό, **Άννα Χατζηγεωργίου**, αρχιτέκτονα μηχανικό, **Προκόπη Κουλούρη**, πολιτικό μηχανικό, **Νίκο Γεωργιάδη**, τοπογράφο μηχανικό, **Γιάννη Πολυμενίδη**, τοπογράφο μηχανικό και τους ειδικούς συνεργάτες **Βάσσα Παρασκευά**, διδάκτορα του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης - Θεολογίας και **Μαρία Νάνου**, θεολόγο - ιστορικό Βυζαντινής Τέχνης.

Μιλώντας για την έκδοση η κα Γάκη ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι το έργο ήταν μια ιδέα του πρώην προέδρου του ΤΕΕ και νυν αντινομάρχη Μαγνησίας, **Ηλ. Ξηρακιά**, ενώ στα μοναστήρια τόσο από αρχιτεκτονική, όσο και από ιστορική άποψη αναφέρθηκαν κατά σειρά οι: Ν. Γεωργιάδης, Μαρία Νάνου και Παρασκευά Βάσσα.

Προλογίζοντας την εκδήλωση, ο διευθυντής της εφημερίδας «Θεσσαλία», Θανάσης Σαμαράς, ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι «κρειάστηκε να γίνει υπουργός Πολιτισμού ο κ. Σαμαράς, για να ζήσουμε ημέρες πολιτισμού».

Χαιρετισμούς απήγυναν ακόμη εκπρόσωποι των μητροπολιτών Χαλκίδας - Ιστιαίας - Βορείων Σποράδων και Δημητριάδος, πανοσιολογιότατοι κ.κ. **Αλ. Παπασταμούλος** και **Δ. Κιαμέτης**.

Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν ακόμη ο αντιπρόεδρος της Βουλής **Γ. Σούρλας**, ο υφυπουργός Εσωτερικών, **Θαν. Νάκος**, ο περιφερειάρχης Θεσσαλίας, **Φ. Γκούπας**, ο νομάρχης Μαγνησίας **Απ. Παπατόλιας**, ο πρόεδρος της ΤΕΔΚ, **Απ. Αρέθας**, δήμαρχοι, κοινοτάρχες κ.ά.

ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ

Kακοτεχνίες στο έργο κάλυψης του Διακονιάρη ποταμού διαπιστώνει το ΤΕΕ - Τμήμα Δυτικής Ελλάδος, το οποίο γνωστοποίησε το πόρισμα της επιπροπής επιστημόνων που συγκρότησε, προς το ΥΠΕΧΩΔΕ. Το υπουργείο αποδέχτηκε τις κακοτεχνίες, όπως προκύπτει από την έγγραφη απάντηση του γενικού γραμματέα Δημοσίων Έργων **Δημοσθένη Κατσιγιάννη**.

Ειδικότερα, ο νομάρχης Αχαΐας **Δ. Κατσικόπουλος**, ο δήμαρχος Πατρέων **Α. Φούρας**, ο πρόεδρος του Επιμελητηρίου Αχαΐας **Κ. Αντζουλάτος** και ο πρόεδρος του ΤΕΕ/ΤΔΕ **Γ. Ζεππάτος** έδωσαν κοινή συνέντευξη Τύπου στις 13.7.2009 για το θέμα αυτό, όπου τονίστηκε ότι πριν έξι μήνες, περίπου, η Διοικούσα Επιτροπή του ΤΕΕ/ΤΔΕ συγκρότησε «Επιστημονική Επιπροπή Πραγματογνωμόνων» με αντικείμενο: «Αποτίμηση της κατάστασης του έργου κάλυψης Διακονιάρη, έλεγχος τεχνικών σφαλμάτων και μελετών και σύνταξη τελικού πορίσματος». Το κόστος της πραγματογνωμόνης ανέλαβε εξολοκλήρου το ΤΕΕ/ΤΔΕ.

Η τετραμελής επιπροπή των πραγματογνωμόνων είχε επικεφαλής τον πρόεδρο του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών και, επίσης, είχε ως μέλη της τρεις ακόμη πεπειραμένους διπλωματούχους μηχανικούς. Η Επιπροπή παρέδωσε το πόρισμα στις 18/6/2009.

Η Διοικούσα Επιπροπή του ΤΕΕ/ΤΔΕ παρέλαβε και αποδέχτηκε το περιεχόμενο του πορίσματος ως αποτέλεσμα πολύμηνης, τεκμηριωμένης, επιστημονικής και υπεύθυνης - αντικειμενικής εργασίας.

Από το ιστορικό του έργου και τις διαπιστώσεις της Επιπροπής Πραγματογνωμόνων, επιγραμματικά, προκύπτουν τα πιο κάτω συμπεράσματα:

- Η προϋπάρχουσα οριστική μελέτη για το έργο αξιολογήθηκε από το ΥΠΕΧΩΔΕ ως ανεπαρκής. Δε συντάχθηκε άλλη και το έργο δημοπρατήθηκε βάσει της νέας προμελέτης, λόγω του επείγοντος. Επιλογή που κατ' επανάληψη έχει καταγγελθεί από το ΤΕΕ.

- Στο έργο διαπιστώνονται σοβαρές κακοτεχνίες, με αποτέλεσμα να μην ικανοποιούνται βασικές παράμετροι σχεδιασμού του, όπως η παροχετευτικότητα, που υπολείπεται της απαιτούμενης κατά 45%. Το έργο αντιμετωπίστηκε, κυρίως, ως οδικό και όχι ως υδραυλικό. Μέσω «συμπληρωματικών» ή «νέων» μελετών, ελεγχόμενης αξιοπιστίας, του αναδόχου και του συμβούλου, έγιναν από πειρες να «εξασφαλιστεί» η συμβατότητα του έργου, όπως κατασκευάστηκε, σε σχέση με αυτό

(85m³/sec αντί 155m³/sec).

- Αβίαστα από το πόρισμα προκύπτει ότι τα αναφερόμενα προβλήματα στην παροχετευτικότητα και γενικότερα στο έργο δεν έχουν καμία σχέση με τους επιβλέποντες της τέως ΕΥΔΕ-ΠΑΘΕ, που δεν έχουν ευθύνη γι' αυτά. Όλα τα αναφερόμενα προβλήματα είναι καθαρά θέματα των μελετητών, του αναδόχου και των συμβούλων ΕΥΔΕ-ΠΑΘΕ - ΥΠΕΧΩΔΕ - όχι των επιβλεπόντων, που δεν είναι μελετητές ή σύμβουλοι ή ανάδοχοι.

Τα ερωτήματα είναι αμείλικτα: Το έργο θα ολοκληρωθεί έντεχνα και άρτια με την ορθή παροχετευτικότητα που θα καλύπτει για τα επόμενα 50 χρόνια την πόλη από τους κινδύνους των πλημμυρών; Εάν απαιτηθούν, τελικά, πρόσθετα έργα (εκτροπές κλπ.) σύμφωνα με τις προτάσεις της Επιπροπής

μπρόθεσμα, έντεχνα, άρτια και χωρίς υπερβάσεις, προς όφελος δηλαδή του κοινωνικού συνόλου και όχι των ολίγων.

Η απάντηση του Δ. Κατσιγιάννη

Ο γενικός γραμματέας Δημοσίων Έργων του ΥΠΕΧΩΔΕ, **Δημοσθένης Κατσιγιάννης**, απαντώντας στην από 7-7-2009 επιστολή του προέδρου του ΤΕΕ/ΤΔΕ, **Γ. Ζεππάτου**, με την οποία διαβιβάζει το πόρισμα της επιπροπής πραγματογνωμόνων για το κείμαρρο Διακονιάρη, τονίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«1) Το πόρισμα δικαιώνει πλήρως την απόφαση της πολιτικής ηγεσίας για αλλαγή της υπηρεσίας επίβλεψης. Σας υπενθυμίζω πως τον λεπτομερή έλεγχο σε όλα τα κατασκευασμένα τμήματα του έργου μέχρι τότε, δηλαδή στις

Κακοτεχνίες στο έργο του Διακονιάρη

που μελετήθηκε. Προσπάθεια που δεν ευδόθηκε.

- Γι' όλα αυτά υπάρχουν ευθύνες και είναι πολιτικές.

Τελειώνοντας, προτείνουν:

Το κατασκευασμένο έργο να εξεταστεί ενδελεχώς από υδραυλική άποψη (ακόμη και με τη δημιουργία υδραυλικού μοντέλου), αλλά και στατική άποψη. Σε κάθε περίπτωση, να αποφευχθεί η καθαίρεση του τμήματος 0+000 έως 0+400. Άμεσα δεν μελετηθεί η εκτροπή μεγαλύτερου τμήματος της λεκάνης σε άλλους αποδέκτες. Να καταλογιστούν εκεί που πραγματικά ανήκουν οι ευθύνες και η δαπάνη αποκατάστασης των κακοτεχνιών.

Ακόμη επισημαίνεται ότι:

- Το έργο δημοπρατήθηκε σε δύο φάσεις, το 2003 και το 2004, και η σύμβαση υπογράφητε στις 5/7/2005. Οι προθεσμίες, με τις διαδοχικές παρατάσεις, δεν τηρούνται.

- Πρόβλημα στην παροχετευτικότητα φαίνεται να υπάρχει στο τμήμα 0+000 έως 0+400

Πραγματογνωμόνων, με τις υπερβάσεις δαπανών θα επιβαρυνθεί το ελληνικό Δημόσιο; Δεν θα πρέπει να επιβαρυνθούν ο ανάδοχος και οι μελετητές του, ο σύμβουλος κλπ., που φέρουν αποκλειστικά την ευθύνη για την έντεχνη και άρτια σύνταξη των μελετών και την κατασκευή του έργου;

Ως ο θεσμοθετημένος τεχνικός σύμβουλος της Πολιτείας και της κοινωνίας, το ΤΕΕ/ΤΔΕ είναι υποχρεωμένο να εκφράσει την έντονη ανησυχία του και τη διαμαρτυρία του για την απαρόδεκτη εξέλιξη του σημαντικού αυτού έργου, αλλά και των άλλων μεγάλων έργων της περιοχής (Παραγαύκιες Αρτηρίες, Βόρεια Είσοδος Πάτρας - Τόφαλος κλπ.) και τονίζει την ανάγκη να ληφθούν επειγόντως μέτρα που να λύνουν τα προβλήματα.

Παράλληλα, τονίζει την ανάγκη να αντιμετωπιστούν οι παθογένειες του συστήματος ανάθεσης και παραγωγής των έργων, με τελικό στόχο τα έργα να εκτελούνται ε-

24/7/2008, ξεκίνησε με εντολή μας η νέα διευθύνουσα υπηρεσία, σε συνεργασία με τεχνικό σύμβουλο που προσέλαβε ειδικά για τον έλεγχο αυτό. Και ήταν ακριβώς αυτή η ενέργεια μας που οδήγησε στην αποκάλυψη όλων των κακοτεχνιών και στην ολοκληρωμένη σήμερα εικόνα του έργου. Διαφορετικά, οι κακοτεχνίες που ανεδείχθησαν από τους ελέγχους μας και επιβεβαιώθηκαν από την πραγματογνωμόνη σας θα αποκαλύπτονταν κατά τη λειτουργία του έργου -αφού η προηγούμενη διευθύνουσα υπηρεσία ούδεν έπραξε για την αντιμετωπίση τους, με απρόβλεπτες συνέπειες.

2) Καταλογίζετε πολιτικές ευθύνες για τη δημοπράτηση του έργου με προμελέτες, προφανώς στην προηγούμενη πολιτική ηγεσία: Πράγματι, το έργο δημοπρατήθηκε τον Οκτώβριο του 2003 με ελλιπείς μελέτες, όπως διαπιστώνουμε όλοι σήμερα και ήταν “κολλημένο” στο ΣτΕ, εξαιτίας προσφυγών κατά του “αμαρτωλού μαθηματικού τύπου”. Έτσι,

περιμέναμε την απόφαση του Συμβουλίου Επικρατείας προκειμένου να υπογράψουμε στις 5.7.2005 τη σχετική σύμβαση, χωρίς, βεβαίως, να έχουμε υπόψη μας πώς το έργο αυτό δημοπρατήθηκε με ελλιπείς μελέτες, η ευθύνη των οποίων βαρύνει, όπως ξέρετε, την εκάστοτε δημοπρατούσα αρχή.

3) Χαρακτηρίζετε τις επιλογές τής τέως υπηρεσίας επίβλεψης ως υποχρεωτικές και αναγκαίες. Διαβάζοντας, όμως, προσεκτικά την πραγματογνωμοσύνη που μας αποστέλλεται, προκύπτουν τα ακριβώς αντίθετα.

4) Σε ό,τι αφορά το σχόλιό σας για το σύμβουλο διαχείρισης του έργου, η αξιοποίησή του στη σωστή κατεύθυνση, εναπόκειται στην ευχέρεια της υπηρεσίας. Δεν υποκαθιστά ο σύμβουλος την υπηρεσία στα καθήκοντά της, αλλά την υποβοηθά για τη σωστή εκτέλεση του έργου.

5) Δυστυχώς, δεν αναγνωρίζετε ότι τόσο η δημοπράτηση του έργου όσο και οι επιλογές τής τέως υπηρεσίας επίβλεψης ήταν επιπλόαις, τεχνικά ανεπαρκείς, επικίνδυνα καθυστερημένες (μετά την εκτέλεση των εργασιών) και δεν αφορούσαν στο σύνολο του έργου, όπως, σαφώς, προκύπτει στο πόρισμα της δικής σας επιτροπής εμπειρογνωμόνων.

Σε αυτό το τελευταίο, θα μου επιτρέψετε να επισημάνω πώς θα περιμέναμε ότι το Τεχνικό Επιμελητήριο, όταν τοποθετείται σε ένα εξόχως τεχνικό θέμα, να έχει αποφύγει τον πειρασμό να πολιτικολογήσει γενικά κι αόριστα, όταν μάλιστα έχει στα χέρια του τεχνικά πορίσματα και πραγματογνωμοσύνες που δεν επιτρέπουν διαφορετικές τεχνικές ερμηνείες ή, πολύ περισσότερο, δεν προσφέρονται για πολιτικές ερμηνείες.

Τελειώνοντας, θα θέλαμε να συγχαρούμε την επιτροπή εμπειρογνωμόνων για την αντικειμενικότητά της και την εις βάθος διερεύνηση των προβλημάτων του έργου και να τονίσουμε ότι συμφωνούμε με τις προτάσεις της για την αντιμετώπιση της κατάστασης που δημιουργήθηκε, προς την κατεύθυνση των οποίων θα προχωρήσουμε, συνεργαζόμενοι προς τούτο και με το Πολυτεχνείο της Πάτρας».

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Συνεχίζεται το πρόγραμμα επιμόρφωσης μηχανικών (ελεύθερων επαγγελματιών και υπαλλήλων στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα), με τη διοργάνωση της β' φάσης του Θ' Κύκλου Σεμιναρίων Μικρής Διάρκειας στη Θεσσαλονίκη και στους νομούς, που θα πραγματοποιηθεί το Σεπτέμβριο.

Θ' Κύκλος Σεμιναρίων Μικρής Διάρκειας

Τα σεμινάρια απευθύνονται κυρίως σε εργαζόμενους συναδέλφους, γι' αυτό και θα διεξάγονται κατά τις απογευματινές ώρες.

Οι συνάδελφοι που ενδιαφέρονται να τα παρακολουθήσουν, καλούνται να συμπληρώσουν και να υποβάλουν αίτηση συμμετοχής, μέχρι τη Δευτέρα 31 Αυγούστου 2009. Η αίτηση συμμετοχής και λοιπές πληροφορίες είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα του ΤΕΕ/ΤΚΜ (www.tkm.tee.gr).

Υπενθυμίζεται ότι η επιλογή θα γίνει με βάση τον αριθμό πρωτοκόλλου της αίτησης συμμετοχής, ενώ προτεραιότητα έχουν οι συνάδελφοι που δεν έχουν παρακολουθήσει σεμινάριο του προηγούμενου κύκλου.

Στη Θεσσαλονίκη διοργανώνονται 6 σεμινάρια 25 ωρών, για 50 άτομα το καθένα, τα εξής:

1. «Τεχνικές βελτίωσης ενεργειακής συμπεριφοράς υφιστάμενων κτιρίων».

Ημερομηνία διεξαγωγής: Από 14 έως 18 Σεπτεμβρίου.

Απευθύνεται σε Μ, Μ-Η, Η, Χ.

2. «Οργάνωση εργοταξίου – Επίβλεψη – Κατασκευή κτιριακών έργων».

Ημερομηνία διεξαγωγής: Από 21 έως 25 Σεπτεμβρίου.

Απευθύνεται σε όλες τις ειδικότητες των μηχανικών που ασχολούνται με κτιριακά έργα.

3. «Δίκτυα ύδρευσης - αποχέτευσης μικρών οικισμών».

Ημερομηνία διεξαγωγής: Από 28 Σεπτεμβρίου

βρίσος έως 2 Οκτωβρίου.

Απευθύνεται σε Π, ΑΤΜ και δημόσιους υπαλλήλους, ανεξαρτήτως ειδικότητας.

4. «Προστασία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς».

Ημερομηνία διεξαγωγής: Από 5 έως 9 Οκτωβρίου.

Απευθύνεται σε Α, Π.

5. «Σύνταξη Πρωτοκόλλων Τιμών Μονάδος Νέων Εργασιών (ΠΚΤΜΝΕ), Πρωτοκόλλων Παραλαβής Αφανών Εργασιών (ΠΠΑΕ)».

Ημερομηνία διεξαγωγής: Από 12 έως 16 Οκτωβρίου.

Απευθύνεται σε όλες τις ειδικότητες των μηχανικών.

6. «Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων».

Ημερομηνία διεξαγωγής: Από 7 έως 11 Σεπτεμβρίου.

Το σεμινάριο γίνεται σε επανάληψη και απευθύνεται σε μηχανικούς Περιβάλλοντος και όλων των άλλων ειδικοτήτων με σχετική επαγγελματική εμπειρία, που εκδήλωσαν ενδιαφέρον στην προηγούμενη φάση, αλλά ήταν υπεράριθμοι.

Στους Νομούς Κιλκίς, Πιερίας, Σερρών και Χαλκιδικής οργανώνεται σεμινάριο 10 ωρών, με θέμα: «Ενεργειακός Σχεδιασμός νέων και υφισταμένων κτιρίων», το οποίο απευθύνεται σε όλες τις ειδικότητες των μηχανικών και θα διεξαχθεί:

- στο Νομό Σερρών: **7-8 Σεπτεμβρίου**,
- στο Νομό Πιερίας: **8-9 Σεπτεμβρίου**,
- στο Νομό Κιλκίς: **9-10 Σεπτεμβρίου και**
- στο Νομό Χαλκιδικής: **10-11 Σεπτεμβρίου**.

Στο Νομό Πέλλας, διοργανώνεται για το ίδιο θέμα, εκτενέστερο σεμινάριο, διάρκειας 25 ωρών, **από 14 έως 18 Σεπτεμβρίου**.

Τέλος, στο Νομό Ημαθίας, οργανώνεται σεμινάριο με θέμα: «Οι πράξεις τακτοποίησης οικοπέδων και ο υπολογισμός των υποχρεώσεων ιδιοκτησιών που βρίσκονται εκατέρωθεν του κοινού ορίου περιοχών που εντάχθηκαν στο σχέδιο πόλης με διαφορετικό σύστημα υπολογισμού των υποχρεώσεων αυτών», το οποίο απευθύνεται σε ΑΤ, Π, Α και θα διεξαχθεί επίσης **από 14 έως 18 Σεπτεμβρίου**.

ANAT. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Mε την ευκαιρία της πραγματοποίησης της συνεδρίασης του Συντονιστικού Συμβουλίου του ΣΑΔΑΣ, της Πανελλήνιας Ένωσης Αρχιτεκτόνων, που φιλοξενήθηκε στην Καβάλα, διοργανώσαμε, μαζί με το Σύλλογο Αρχιτεκτόνων Καβάλας, μια επιπτυχημένη και επίκαιρη ημερίδα με τίτλο «Πράσινη Αρχιτεκτονική - Οροφόκηποι» στην κατάμεστη αίθουσα του ξενοδοχείου «Lucy». Στο χαιρετισμό του ο πρόεδρος του Τμήματος, **Κωνσταντίνος Αντωνιάδης**, αναφέρθηκε στην Αρχιτεκτονική, η οποία τα τελευταία 100 και πλέον χρόνια μετακινήθηκε, από τις κλασικές κατασκευές των αρχών του 20ού αιώνα, στα νεοκλασικά κτίρια του μεσοπολέμου, πέρασε στις ενεργοβόρες κατασκευές της αντιπαροχής των δεκαετιών του 1960, 1970, 1980, για να φθάσουμε την τελευταία 15ετία να μιλούμε πλέον για Βιοκλιματικό Σχεδιασμό και Πράσινη Αρχιτεκτονική.

Μίλησε για τις αρχές της «βιώσιμης ανάπτυξης» που έχουν θεσπιστεί σε ευρωπαϊκό αλλά και σε εθνικό επίπεδο στις δραστηριότητες για την εξοικονόμηση ενέργειας και στη χρήση ήπιων τεχνολογιών και μορφών ενέργειας, προκειμένου να μειωθούν οι επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον.

Έκανε μνεία στη θέσπιση του «Κανονισμού Ενεργειακής Αποδοτικότητας Κτιρίων», που θέτει τις βάσεις για την ενεργειακή επιθεώρηση των κατασκευών (παλαιών και νέων) με τη δημιουργία σώματος ενεργειακών επιθεωρητών και τη χορήγηση κινήτρων για την ενεργειακή θωράκιση των κτιρίων.

Υπενθύμισε ότι η ιδέα των «οροφόκηπων» δεν αποτελεί καινοτομία, διότι, πριν από, περίπου, 3.000 χρόνια ο βασιλιάς της Βαβυλώνας Ναβουχοδονόσορ εκτίσει τους θρυλικούς «κρεμαστούς κήπους της Βαβυλώνας», που αποτελούσαν ένα από τα επιπτά θαύματα του αρχαίου κόσμου.

Πράσινη Αρχιτεκτονική

Καταλήγοντας, τόνισε ότι οι πράσινες στέγες είναι μια τεχνική διαδεδομένη σε πολλές πόλεις του εξωτερικού, η φύτευση των ταρατσών λειτουργεί τόσο ως φίλτρο καθαρισμού της ατμόσφαιρας όσο και ως φυσικό κλιματιστικό, και συντελεί, επίσης, στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας στις οικοδομές.

Στο χαιρετισμό της ο πρόεδρος του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Νομού Καβάλας, **Φωφώ Γουναροπούλου**, αναφέρθηκε στη βιοοικονομία σύμφωνα με την οποία καλείται σήμερα ο αρχιτέκτονας να προσαρμόσει τον παραδοσιακό του ρόλο στις νέες ανάγκες, να επιλέξει τεχνολογίες φιλικές προς το περιβάλλον, να κάνει «πράσινη αρχιτεκτονική» στο πλαίσιο της βιοοικονομίας, που είναι στην ουσία η λογική Αρχιτεκτονική, η Αρχιτεκτονική που δίνει λύση στην ανάγκη του ανθρώπου να προστατευτεί από τις καιρικές συνθήκες, με τον οικονομικότερο τρόπο, κτίζοντας κτίρια φιλικότερα προς το περιβάλλον.

Συνέδεσε τη Βιοκλιματική Αρχιτεκτονική με την εξοικονόμηση ενέργειας, φυσικών πόρων

και χρημάτων, τονίζοντας ότι ο αρχιτέκτονας πρέπει να ξαναθέσει τη μελέτη του κλίματος ως μια βασική αρχιτεκτονική παράμετρο.

Κλείνοντας το χαιρετισμό της, κατέληξε στους οροφόκηπους, τονίζοντας ότι ένα κομμάτι της πράσινης αρχιτεκτονικής είναι τα φυτεμένα δώματα, οι «ταραπόκηποι» ή «κοροφόκηποι», που, όπως και να τα ονομάσουμε, όλοι και περισσότερο κερδίζουν έδαφος και στη χώρα μας, απαιτούν, όμως, ιδιαίτερη μελέτη για την εφαρμογή τους και για ένα επιπλέοντα αποτέλεσμα.

Ο πρόεδρος του ΣΑΔΑΣ, **Ευάγγελος Λυρούδιας**, αναφέρθηκε στο χαιρετισμό του στη «Βιοοικονομία και Αρχιτεκτονική» στον τρόπο με τον οποίο διαχειρίζονται οι αρχιτέκτονες και η πολιτεία, παλαιότερα, τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Μίλησε για το ρόλο του αρχιτέκτονα και τους παράγοντες που καθορίζουν τη συμμετοχή του στη βιοοικονομία, διατυπώνοντας τους στόχους της Πανελλήνιας Ένωσης Αρχιτεκτόνων στο πλαίσιο της βιοοικονομίας, για μια εθνική πολιτική για την πράσινη Αρχιτεκτονική.

Τέλος, την εκδήλωση έκλεισε ο **Αθανάσιος Δελιούσης**, πολιτικός μηχανικός, παρουσιάζοντας μια μελέτη ενός φυτεμένου δώματος με πλήρη θερμομόνωση, που εφαρμόζεται από τον ίδιο στο έργο ανακαίνισης κτιρίων γραφείων στο κέντρο της Καβάλας.

Για «Τόσο παλιά κρεμαστοί κήποι Βαβυλώνας όσο καινούργια καινοτομία πράσινης Αρχιτεκτονικής» μίλησε η **Μαίρη Ανανιάδη - Τζημοπούλου**, δρ. αρχιτέκτων μηχανικός, καθηγήτρια Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και αναφέρθηκε στον ειδικό ρόλο που διαδραματίζουν τα φυτεμένα δώματα από την εποχή των κρεμαστών κήπων της Βαβυλώνας έως σήμερα.

Στα «Φυτεμένα δώματα - Αίθρια δώματα - Κλιματικά Ιμάτια» αναφέρθηκε ο **Σαραντής Γ. Ζαφειρόπουλος**, δρ. αρχιτέκτων μηχανικός, αναπλ. καθηγητής Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Μίλησε για βιοκλιματική και ανθρώπινη Αρχιτεκτονική, ξυπνώντας μας μνήμες από το παρελθόν, που συνέδεε κοινωνικά τους ανθρώπους και δεν τους αποξένωνε.

«Ένα νέο δίκτυο πρασίνου», ήταν το θέμα της **Τζούλιας Τζώρτζη**, επ. καθηγήτριας Τμήματος Αρχιτεκτονικής Τοπίου ΤΕΙ Καβάλας. Την παρουσίαση έκανε η συνεργάτης της, **Ελένη Αντωνάρα**, αρχιτέκτων μηχανικός, και ανέλυσε όλους τους τύπους της πράσινης στέγης με όλα τα κύρια χαρακτηριστικά τους και με λεπτομερείς κατασκευαστικές τομές για κάθε είδους φυτεμένο δώμα.

Η **Δέσποινα Δ. Ζαβράκα**, αρχιτέκτων μηχανικός, διδάσκουσα στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, ανέπτυξε στην ομιλία της το θέμα «Χτίζοντας με τη γη». «Αφού δεν μπορούμε να αλλάξουμε τη γη, τα κτίρια μας πρέπει να αλλάξουν. Αυτό που αντιλαμβανόμαστε ως «κτίριο» μπορεί να έχει διαφορετική μορφή. Συνεπώς, η σχέση κτιρίου και γης πρέπει να αλλάξει».

Τέλος, την εκδήλωση έκλεισε ο **Αθανάσιος Δελιούσης**, πολιτικός μηχανικός, παρουσιάζοντας μια μελέτη ενός φυτεμένου δώματος με πλήρη θερμομόνωση, που εφαρμόζεται από τον ίδιο στο έργο ανακαίνισης κτιρίων γραφείων στο κέντρο της Καβάλας.